

Biskop Herborg Finnset, preken ved feiring av Horg kirkes 125 årsjubileum:

Johannes 9,1-7 og 35b-38

18.11.2018 / 26 søndag i treenighetstiden

Kjære Horg menighet: Til lykke med dagen og med kirkejubileum ! Det er ei glede å være her sammen med dere på en slik dag, i denne vakre, store kirka. Den ruver i landskapet her den er reist. Vi har liksom litt gebursdag alle sammen, når det bygget som rommer så mye for så mange, runder år. 125 år er en anselig tidsperiode i ei bygd sitt liv.

Kirkebygget er stedet hvor viktige hendelser i våre liv har funnet sted. Et hellig hjem. Et hus som har stor symbolverdi for oss, - fordi det er knyttet inn i våre livs historier. Det er noe forunderlig med kirkene våre: Vi er nært knyttet til dem, gjennom det vi har opplevd i dem. De står som konkrete påminnelser om, og sted for viktige hendelser i lokalsamfunnet i glede og sorg.

*

I dag har vi hørt lest fra evangeliet om en som fikk livet sitt snudd på hodet – Det kunne ikke bli verre enn det var. Det var ikke nok at han var født blind – ei ulykke som ville vare heile livet. Ikke se, ikke kunne ta inn alle de inntrykk som blikket gjør at vi får med oss, andres ansikter, farger, blomster og dyr . Kontakten vi får med andre gjennom å *se* dem.

Og enda verre var det at det alltid hvilte en skygge over ham og familien hans sitt liv. Skam. Disiplene i Jesus sitt følge har allerede tatt det opp og spurt Jesus om hva han tenker: Hvem er det som har gjort noe så alvorlig – siden denne mannen er straffet med blindhet. Han var en voksen mann. Heile livet hans hadde vært sånn. Som om det ikke var nok å ha et fysisk handicap, er det også klistra det vi på moderne norsk kaller et *stigma* ved mannen OG familien. *Skammen* klebet ved dem.

Og så kommer Jesus. Han har akkurat forlatt tempelet, så kanskje denne blinde som satt i trafikken der folk gikk fra og til tempelet. Han, som de andre helst bare vil gå forbi – og i alle fall ikke røre, der stopper Jesus. Først avvisere han heile spørsmålet til disiplene. Og så tar Jesus grep:

Når vi leser hva Jesus gjør, og når Johannes velger å fortelle denne hendelsen akkurat sånn – hva er det han ønsker å få oss til å tenke på ?

De som var der, ser at Jesus lager en liten deig av spytt og leire og legger det på øynene til mannen. Han kunne kjenne at noe skjedde – han gikk den korte veien til Siloa-dammen og hadde vekta av leira på øyelokkene. Kjente han noe meir ? Kribla det – stakk det- var det varmt under leira som sakte tørka og trekte seg sammen ? Så skulle han vaske seg i det hellige vannet i Siloa-dammen. Der og da *skaptes* synet i øynene.

Johannes gir oss en nøkkel til å *se* hvem Jesus er :

I den ene skapelsesfortellinga skaper Gud *av jorda*. Når vannkilda har brutt fram og vatna jorda, skaper Gud mennesket av støvet på jorda. Gud skaper av støvet – og livet oppstår. Jesus gjentar denne handlinga.

I Jesus sin nyskapelse gror det noe uventet fram. Mannen får synet tilbake. Han *ser* – han kan sanse med synet alt det andre kanskje har prøvd å beskrive – han ser det han har kunnet kjent på: Sollyset, himmelen, gatene han gikk i, farger, bevegelse, fuglenes flukt, menneskene som gikk til og fra, andres blikk . For en overgang , for et sjokk !

Jesus greip inn og *gjorde noe* for den blinde. Vi har fått en *del* av fortellinga som pretekst i dag. Hele kapittel 9 i Johannesevangeliet er om alt som skjer etterpå – for her er det mye som må klares opp i – og alt henger sammen med det ene spørsmålet disiplene stiller Jesus med det samme de ser den blinde: hvorfor er han sånn ?

Han blei en *sak*.

Og så starter alle spørsmål etterpå , som viser at det var ikke bare-bare å bli frisk: Fariseerne var opptatt av hvem det var som hadde gjort han frisk. Det er reine etterforskninga , og ei ganske underholdende fortelling:

Først er det naboene og de som så at han ble helbredet som skvetter til – men er ikke dette han som nettopp var blind – og alltid har vært det? Dette er jo umulig ? Kunne naboene, han selv eller *foreldrene* hans forklare hva i himmelens navn – ja akkurat- det passer godt her – hva som i himmelens navn hadde foregått.

For hver gang han svarer, blir erkjennelsen og svaret litt klarere.

Og så til slutt møter han Jesus igjen. Og i det møtet skjer det noe.

«Tror du på Menneskesønnen ?» spør Jesus

«Hvem er han, gode herre, så jeg kan tro på ham ? «

«Det er han som snakker med deg – det er meg.»

Der og da skapes troen , i møtet mellom Jesus og han som nå ser.

Når Jesus møter denne blinde, denne karen som var uglesett og som de andre skammet seg over, og som hadde ført skam over familien sin, - bare ved å være seg selv slik han var født, gjør Jesus noe annet enn de andre. Han *ser* ham. Han ser ikke en stigmatisert og utstøtt, - han ser et menneske. Han hjelper ham med det som aller mest kan gjøre en forskjell i livet hans – og han forkaster tenkesettet om at det er en forbindelse mellom skjebne, synd og sykdom. Sykdom er noe som skjer med oss, og som verken er en årsak eller noe som skiller oss fra Guds kjærlighet: ingen ting kan det.

Jesus så *mennesket* som satt der, nedbøyd og sammenkrøkt , utenpå og inni. Han forkasta den sorteringa som hans samtid gjorde av hverandre ut fra at sykdom eller

andre handicap skulle være en ettervirkning av det noen hadde gjort galt. Vi tenker ikke slik om sykdom og handicap – men sannelig husker vi fremdeles godt hvordan vi kan sortere mennesker og tillegge dem ulik verdi.

Så lenge det er dag, må vi gjøre hans gjerninger som er har sendt meg. Det er en stående ordre til oss: til omsorg, nestekjærlighet, misjon og fellesskap. *Lyset er i arbeid: lyset som gjør slik at vi kan se.* Jesus sine vennlige og åpne spørsmål til hans om nå ser, er det som gjør at brikkene faller på plass i hans liv.

Da - i det møtet – *skjer* troen. Jeg tenker meg at han faller på kne der på gata, der hvor han møter igjen han som forandra livet hans og fylte det med ny mening. Han *ser også med troens indre blick*

At vi kan *se*, er en fantastisk gave- bare selve øyet og oppbygninga av det kan man bli helt svimmel av ! og så koblinga mellom synsinntrykk fra øyet, samarbeid med hjernen, og impulser ut i nerver og muskler som reaksjon på synsinntrykket. Det er så avansert ! Andre Bjerke skriver om det nyfødte barnet:

«Selv fem-trinns-raketter og kjernefysikk
blir puslingers puslespill
når det nyfødte barn med et eneste *blick*
beviser at Gud er til. «

Synet og det å *se* er også et bilde på erkjennelsen, og på tro, slik som vi synger i Amazing Grace : I once was blind but now I see ... « Erkjennelsen er ei viktig bro til tro.

Slik som erkjennelsen *seig inn* etter som han som nå var seende, fortalte til den ene og den andre om hva han hadde opplevd, slik kan vi også erfare at Gud skaper troen i oss. Kanskje må du øve deg på å fortelle, på å si det høyt: Sakte skjer det – kanskje nesten umerkelig, - en dag har vi fått innsikten og gaven til å si: Jeg tro på den Oppståtte, jeg tror på Jesus som kan gjøre det gamle nytt. En dag er det sant for oss. En dag *ser vi* , der vi før ikke innså. Den Hellige Ånd skaper troen i oss, hvor og når den vil. Her og nå skaper Gud troen hos oss.

Når Jesus møter oss, skaper han det nye livet i oss og mellom oss. Den nye skapelsen skjer, midt mellom oss:

Den blinde skulle vaske seg i Siloa-dammen, la vannet som blei knytta sammen med ordet om å *øse fra frelsens kilder* , renne over ansikt og øyne. Det livgivende vannet. Vannet som veller fram og gir liv, har vi også møtt. I dåpens vann. De fleste av oss husker ikke vår egen dåpsdag – men vi vet at noen bar oss dit, til den kilden. Vi har vært med på å bære andre dit, til vannet som veller fram og gir liv: barn, fadderbarn, familie. Frelsens og livets kilde øser vi også av i denne kirka, slik også

generasjonene før oss har gjort. Her renner nådens elv – her er liv og fornyelse ! Her er den vilkårløse nåden til stede – hver gang.

Og når troen skapes i oss, fødes også lovsangen.

For Gud er livets Gud, - gledens Gud ., håpets Gud. Og i Jesus sin nyskaping gror det noe uventet fram, midt imellom oss.

Hele denne gudstjenesten som er en *takk* til Gud som skaper det nye livet i oss, er rammet inn av en salme; en gammel salme, - ikke av de eldste, men likevel: det er noen vers av Petter Dass sin avskjedssalme, gammel og syk og med smerter i kroppen skriver han en salme med mange vers, slik han pleide. Det er blitt til en takk for *kirka* , og for vår plass i den, hvor vi hører til:

*Vår sang skal deg opphøye, o Gud som alt formår,
du ser oss med ditt øye hvor vi i verden går.
Når vi har endt vår gang, skal nye røster heves
og synge Sions sang!*